

Kaip tik tai užvis labiausiai gildė širdį. Šiaip ar taip, galvojo ji, būti sena pana – tikriausiai dar ne taip baisu, kaip būti dėdės Velingtono ar dėdės Bendžamino, netgi dėdės Herberto žmona. Tačiau itin skaudino mintis, kad nė neturėjo iš ko rinktis – senmergystė jai buvo tartum skirta. Nebuvo pasaulyje tokio vyro, kuris kada nors būtų jos geidęs.

Šitaip gulėdama viena pati vos vos skystančioje tamsoje, Valancija pajuto, kaip akyse tvenkiasi ašaros. Tačiau graudžiai pravirkti, nors ir labai būtų norėjusi, ji niekaip negalėjo – dėl dviejų priežasčių. Viena, baiminosi, kad nuo raudojimo krūtinę širdies plote vėl ims varstyti diegliai. Toks priepuolis jau buvo ištikęs vos atsigulius, stipresnis nei bet kada iki šiol. Antra, ji baiminosi, kad prie pusryčių stalo motina pastebės paraudusias jos akis ir apibers kibiais, įkyriaus lyg koks uodų spiečius klausimais, mègindama iškvosti ašarų priežastį.

„Tarkime, – Valancija kreivai šyptelėjo nuo tos minties, – imčiau ir pasakyčiau šventą teisybę: verkiu dėl to, kad nesiseka ištekėti. O, motina pašiurptę, nors gëda dėl senmergės dukters ją kamuoją kiekvieną mielą dieną.“

Bet negi imsi ir parodysi, ką iš tikrujų jauti? Ką žmonės pasakys? Valancija taip ir girdėjo valdingą motinos balsą, pabrëžtinai mandagiai tarianti: „Merginoms nedera tiek daug galvoti apie virus.“

Mintis apie motinos veido išraišką Valanciją prajuokino – ji buvo apdovanota humoro jausmu, tik niekas iš artimujų to nė nejtarė. Beje, apie Valanciją jie beveik nieko nenutuokė. Tačiau paviršutiniškas jos juokas tuoju užgeso; ji vėl susirietė į kamuoliuką savo lovoje – smulkutę, graudi figûrélę – ir liko gulėti klausydamasi liūties šniokštimo už lango, su

kvpą gniaužiančiu šleikštuliu žvelgdama, kaip į nejaukų, skurdų jos kambarį pamažu smelkiasi žvarbi, negailestinga ryto šviesa.

Valancija atmintinai žinojo kiekvieną nejaukauš kambario kertę, ir niekas čia jai nepatiko. Geltonai dažytos grindys, vienintelis nučiuręs nertas kilimėlis prie lovos su išmegztu groteskišku šunimi, kurio vypsnys kas rytą pasveikindavo vos pabudusią, tamsraudoniu, tik jau gerokai nublukusi popieriumi išklijuotos sienos, lubos, nuo begalinių nuovarvų seniai praradusios spalvą, išvagotos įskilimų siūleliais, siaura, aptrupėjusi prausykлé, trumpa vyniojamomo popieriaus užuolaidėlė su violetinėmis rožėmis, senas, dêmétas įskilęs veidrodis, užrioglintas ant klibančio tualetinio staliuko, stiklinis indas su kadai nudūkusiu aromatiniu mišiniu iš džiovintų žiedlapių bei žolynų – ji per istorijos ūkanose nugrimzdusį savo medaus ménésį pasidarė jos motina; kiaukutais aplipinta dėžutė nuskilusiu kampu – pusseserės Stiklž darbas, menantis tose pat ūkanose nugrimzdusius jos mergystės laikus; adatinė, puošta karoliukais, kurių bene pusės jau trūko; viena nepatogi geltona kédė aukšta atkalte; įvairiaspalviais, bet jau visai nublukusiais siūlais išsiuvinėtas senas epigrafas „Išėję, bet neužmiršti“, supantis niaurų karšinčiaus proprosenelio Stirlingo veidą; nejtikétino senumo portretai giminaičių, jau kažin kada užleidusiu pirmojo aukšto kambarius kitoms kartoms. Tik dviejuose paveiksluose buvo pavaizduoti ne giminaičiai. Vienas iš jų – senovinė chromolitografija su varganu šunyčiu, tupinčiu ant lietaus nuskalauto slenksčio. Valancijai, vos pažvelgus į jį, kaskart sugesdavo nuotaika. Vienišas, apleistas šunelis, susigūžęs ant slenksčio, lietaus merkiamas! Nejaugi kas nors negalėjo atidaryti durų ir įsileisti jo vidun?

Kitas – bluki graviūra kartoniniai rėmeliai, vaizduojanti laiptais žemyn lipančią karalienę Luizą; šis paveikslas buvo prašmatni tetos Velington dovana Valancijai dešimtojo gimtadienio proga. Ištisus devyniolika metų Valancija buvo priversta kasdien žiūrėti į jį, ir nepakentė jo, nekentė ir gražios, pasipūtusios, savimi patenkintos karalienės Luizos. Tačiau sunaikinti ar bent nukabinti paveikslo ji taip ir neišdriso iki šiol. Motina ir pusseserė Stiklž būtų pakraupusios, arba, kaip visai nepagarbiai Valancija sakydavo sau mintyse, jas būtų ištikusi apopleksija.

Savaime aišku, bjaurūs buvo visi šių namų kambariai. Bet pirmame aukšte šis tas būdavo patvarkoma bent jau dėl akių. Užtat kambariams, į kuriuos niekada nejeldavo kojos joks pašalinis, pinigų nepakako. Kartais Valancijai pasirodydavo, kad savo kamarų nors truputį galėtų pasiražinti ir pati, tegul ir be pinigų – jei tik kas nors jai leistų. Tačiau motina tuo pat atmesdavo bet kokį drovų pasiūlymą, o Valancija primygtnai ir nereikalaudavo. Ji apskritai niekada neužsispirdavo. Bijojo. Mat motina nepakentė jokių prieštaravimų. Tik pamėgink jai nejtikti, ir ponia Stirling niūros ištisas dienas lyg kokia įžesta grafienė.

Valancija įžvelgė vieną vienintelį kambario privalumą: bent naktimis ji galėdavo pabūti čia viena, o prieikus – ir išsiverkti.

Galų gale argi svarbu, kad kambarys toks nejaukus, jeigu tame nieko daugiau neveiki, tik miegi ir persirengi? Jokiu kitu tikslu Valancijai nebuvo leidžiamā užsidaryti ten vienai. Mat tie, kas linkę laiką leisti vieni, tvirtu ponios Frederik Stirling ir pusseserės Stiklž įsitikinimu, užsisklendžia vien tik tam, kad netrukdomi galėtų regzti kokius nelabus kėslus. Užtat

Žydrojoje pilyje Valancijos kambarys buvo kaip tik toks, koks ir turėtų būti merginos kambarys.

Valancija, tikrame gyvenime įbauginta ir užguita, niekinama ir neturinti teisės į savo nuomonę, svajonėse leido sau gyventi išties prabangiai. Niekas iš plačios Stirlingų giminės šito net nejtarė, o ypač – motina ir pusseserė Stiklž. Jos net nenutuokė, kad namus Valancija turi dvejus: bjaurų raudonplyti mūrą Vinkšnų gatvėje ir Žydrają pilį Ispanijoje. Mintimis Valancija gyveno Žydrojoje pilyje jau labai seniai, tiek, kiek siekė jos atmintis. Ji pajuto ją turinti būdama dar visai mažytė. Pakadavo užsimerkti, ir pilis lyg gyva stodavo prieš akis: virš pušų viršunių kalno šlaite blausiai švytėdami žydrus žavesiu kilo bokšteliai su plazdančiomis vėliavėlėmis, gaubiami saulėlydžio gaisais nudažyto nuostabios, nepažistamos šalies dangaus. Pilyje netrūko nieko, kas tiktais gali būti stebuklinga ar gražu. Žaižaruojantys brangakmeniai, kokiaiš mielai pasipuoštu net karalienės, plazdančios méniesienos ar liepsnos atspalvių suknelės, aukso raižiniai ir rožėmis išdabintos sofos, marmuriniai laiptai su daugybe žemų pakopų, apstatytų didžiulėmis baltomis vazomis; laiptais aukštyn ir žemyn žengia liaunos mergelės ruko lengvumo apdarais; kiemeliai išpuošti balto marmuro kolonomis, gaivinami trykštančių fontanų, užželdinti mirtomis, o jų tankmėje suokia lakstingalos; menės su gausybe veidrodžių, juose išvysi tik šaunių riterių ir gražuolių damų atspindžius, o ji pati, Valancija, – gražiausia iš visų, tokia puiki, kad vyrai pasiryžę mirti dėl jos žvilgsnio. Per ištisas nuobodžiai slenkančias dienas ją palaikydavo vienintelė viltis: nakčiai atėjus galės skrieti, nešama vaizduotės sparnų. Didžiajai daliai Stirlingų giminės, jei tik ne visiems, būtų širdis sustojusi iš

siaubo, jei būtų sužinojė bent šį tą, ką Valancija veikdavo savo Žydrojoje pilyje.

Visų pirma, ten ji turėjo net keletą mylimujų. O, ne visus iš karto, tiktais po vieną vienu metu. Tokį, kuris mergindavo ją romantiškai ir atkakliai, su visu riterių laikams deramu įkarščiu, o paskui, per ilga, daugybe narsių žygį įrodės savo begalinį atsidavimą, pelnydavo jos širdį, ir tuomet jie iškeldavo prašmatnias vestuves su visomis iškilmių ceremonijomis erdvioje, vėliavomis išpuoštoje Žydrosios pilies koplyčioje.

Dvylikametės Valancijos mylimasis buvo dailus vaikinas su auksinėmis garbanomis ir dangaus mėlynumo akimis. Penkiolikametės – aukštasis, juodaplaukis, blyškaus veido ir vis dar būtinai labai gražus. Kai ji sulaukė dvidešimties, jis tapo sva-jingu ir dvasingu asketu. Dvidešimt penkerių ji mylėjo šiek tiek niūrą, valingo smakro, šiurkštokų bruožų vyra, veikiau atšiauraus nei dailaus veido. Žydrojoje pilyje Valancija niekad pati nebuvo vyresnė nei dvidešimt penkerių, bet pastaruoju metu – visai neseniai – įsitaisė naują mylimajį: rusvaplaukį, su kreiva šypsenėle lūpose, nelabai aiškios praeities.

Visai nenoriu pasakyti, kad Valancija kiekvieną išaugtinį mylimąjį nužudydavo. Atsiradus naujam, jo pirmtakas sa-vaiame išnykdavo. Žydrosiose pilyse tokius dalykus galima sutvarkyti net labai patogiai.

Tačiau šį, lemingosios dienos, rytą Valancijai nesisekė rasti Žydrosios pilies vartų. Per smarkiai ją slégė tikrovę, kiauksėdama prie kojų lyg koks įkyrus šuniūkštis. Jai dvidešimt devyneri, ji vieniša, negeidžiamā, neapveidi – vienintelė neišvaizdi mergina patrauklumu garsėjančioje giminėje, – be praeities ir be ateities. Kiek atsigréžusi atgal akimis aprépe

savo gyvenimą, regėjo ji vien pilką, murkšliną, be jokios skaisčiai raudonos ar purpurinės dėmelės. Ne kitoks reginys laukė ir priekyje, atrodė, viskas ir toliau drieiksis taip pat, kol iš jos liks tik vienišas sudžiūvęs, žiemos vėjo blaškomas lapelis, vis dar atkakliai prikibęs prie šakos. Akimirka, kai moteris suvokia neturinti dėl ko gyventi – nei meilės, nei pareigos, nei tikslo, nei vilties – nutvilko ją pačios mirties karteliu.

„Ir vis tiek tenka gyventi, nes negaliu taip imti ir liautis. Galbūt būsiu priversta nugyventi ištisus aštuoniasdešimt metų, – galvojo Valancija apimta kone panikos. – Mūsų gi-minėj visi tokie siaubingai ilgaamžiai. Bloga darosi vos pagalvojus...“

Ją džiugino už lango kliokiantis lietus ar veikiau kėlė niauru pasitenkinimą. Lietus reiškė, kad iškylos nebus. Tradicinės kasmetės iškylos, neišvengiamai rengiamos tetos ir dėdės Wellingtonų – apie juos visuomet pagalvodavai tik tokia eilės tvarka – ir skirtos paminėti jų sužieduotuvėms, paskelbtoms kaip tik šią dieną, per iškylą, štai jau prieš trisdešimt metų. Renginys pastaraisiais metais buvo tapęs tikru košmaru Valancijai. Mat visagilio kiaulystės dėsnio valia tetos ir dėdės šventė sutapo su jos gimimo diena, o jai sulaukus dvidešimt penkerių nė per vieną iškylą niekas nebeleido to pamiršti.

Nors šitų iškylų Valancija negalėjo pakęsti, jai net mintis nedingtelėjo bent pamèginti priesintis. Regis, pačioje jos prigimtyje nebuvo nė menkiausios maištingumo užuomazgos. Ji iš anksto labai gerai žinojo, ką jai pasakyti kiekvienas iškylos dalyvis. Dėdė Wellingtonas, kurio ji nemėgo ir kurį niekino, nors jis tobulai atitiko svarbiausią Stirlingų siekį – „vesti pinigų maišą“, sušniaukrotų tiesiai į ausį: „Vis dar nesiruoši tekėti,

meilutė?“ – ir nužirgliočiai sau kvatodamas iš visų plaučių, tokiu juoku jis palydėdavo kiekvieną banaliausią savo pastabą. Teta Wellington – Valancija jautė jai gniuždančią pagarbią baimę – imtusi porinti apie Olivos naujają šifono suknelę ir apie paskutinį Sesilijos laišką, liudijantį begalinį atsidavimą. Ir Valancijai teks nutaisyti susidomėjimo ir pasitenkinimo kupiną išraišką, tarsi tai būtų jos suknelė ir jos laiškas, mat kitaip teta Wellington įsižeistų. O Valancija jau kadai buvo nutarusi: verčiau užgauti Dievą nei tetą Wellington, mat Dievas gal dar ir atleistų, o teta Wellington – niekad.

Stora kaip troba teta Alberta kalbėdama apie savo vyražiuliškai vadindavo jį tiesiog „juo“, tarsi jis būtų vienintelis vyriškos lyties padaras šiam pasauly, ir niekad nepraleisdavo progos priminti jaunystėje buvusi tikra gražuolę – ji pradės gousti Valanciją dėl pablyškusios, kone gelsvo atspalvio odos.

– Nesuprantu, kodėl šiuolaikinės mergaitės visos tokios nublukusios. Pati jaunystėje buvau rausvažandė, it iš pieno plaukusi! Mane, brangute, vadino gražiausia Kanados mergaitė...

Dédé Herbertas veikiausiai nieko nesakys, o galbūt žaismingai mestelės: „Na tu ir išstorėjusi, Dose!“ Ir tada visi plyš juokais, mat įsivaizduoti vargšę smulkutę, liesutę Dosę išstorėjusią – tikrai nepaprastai juokinga.

Dédé Džeimsas, patrauklus ir itin svarbus žmogus, jo Valancija nemėgo, bet gerbė, mat buvo laikomas itin protingu, tad jo nuomonės paisė visa giminė – šiaip jau smegenų perteiklumi Stirlingų klanas niekad negalėjo pasigirti – tikriausiai tarstelėtų pelėdiško sarkazmo, ir pelnusio jam reputaciją, kupinu balsu: „Turbūt labai jau uoliai krauni kraičio skrynią pastarosiomis dienomis?“

Dédé Bendžaminas savo ruožtu, kaip visada, suregs kokią bjaurią mīslę ar galvosūkį ir tuoju, dusulingai pasikikendamas, pats išklos atsakymą.

„Kuo skiriasi Dosė nuo šuns?“

„Šuo nori

visą rytą gardų kaulą graužti –

Dosė

gražų vyraždar laukia gauti...“

Šitą anagramą Valancija buvo girdėjusi gal penkiasdešimt kartų ir kaskart karštai trokšdavo ką nors svieсти į dédę Bendžaminą. Bet taip nė sykio ir nesviedė. Visų pirma, Stirlingai nesvaidydavo daiktų, o antra, dédé Bendžaminas buvo turtingas ir bevaikis senas našlys, todėl Valancija augo nuolat bauginama ir perspėjama dėl jo pinigų. Užgautas, jis, žiūrėk, dar išbrauktų jos vardą iš testamento – jeigu tik ji ten apskritai paminėta. Valancija nenorėjo netekti dédės Bendžamino palikimo dalies. Jai visą gyvenimą teko skursti, tad puikiai žinojo, kaip tai apmaudu. Dėl to ir kentėjo minkles, retsykiai net išspausdavo gailią šypsenėlę.

Teta Izabelė, tiesmuka ir kivirčni, gildanti it rytų vėjas, būtinai rastų dėl ko prie jos prisikabinti, tik Valancija negalėjo nuspėti dėl ko, mat teta Izabelė visada rasdavo kokį nors naują akstiną priekaištams. Teta didžiavosi visuomet tiesiai rėžianti savo nuomonę, tik kažkodėl jai nepatikdavo, kai kiti irgi tiesiai pasakydavo jai, ką maną. Valancija niekada neišsakydavo savo nuomonės.

Pusseserė Džordžiana – pavadinta proproposenelės vardu, o ta savo ruožtu vardą paveldėjo iš karaliaus Jurgio ketvirtuojo –